

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(7)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญตาราง.....	(20)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
3. สมมติฐานของการวิจัย.....	10
4. ขอบเขตของการวิจัย.....	11
5. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	12
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 แนวความคิดพื้นฐานและทฤษฎีในเรื่องการบังคับให้ไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	13
1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการเป็นผู้แทนปวงชน.....	13
1.1 ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน.....	15
1.2 ทฤษฎีว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของชาติ.....	17
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความเป็นมาของสิทธิเลือกตั้ง และกรรออกเสียงเลือกตั้ง.....	18
2.1 ทฤษฎีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิธรรมชาติ.....	19
2.2 ทฤษฎีการออกเสียงเลือกตั้งเป็นเอกสิทธิ.....	20
2.3 ทฤษฎีการออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่.....	20
2.4 ทฤษฎีการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ.....	20

3. ทฤษฎีเกี่ยวกับการออกเสียงเลือกตั้ง ในระบอบประชาธิปไตยปัจจุบัน.....	21
3.1 ทฤษฎีว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นสิทธิ.....	21
3.2 ทฤษฎีว่าด้วยการออกเสียงเลือกตั้งเป็นหน้าที่.....	22
4. แนวความคิดการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	23
4.1 แนวความคิดการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	23
4.2 เหตุผลของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	24
5. รูปแบบทางกฎหมายการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	26
5.1 บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ.....	27
5.2 บัญญัติไว้ในกฎหมายเลือกตั้ง.....	27
5.3 บัญญัติไว้ในกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น.....	27
5.4 บัญญัติไว้ในกฎหมายเลือกตั้งบางประเภท.....	27
6. สภาพบังคับของระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	27
6.1 สภาพบังคับทางจิตใจ.....	28
6.2 สภาพบังคับโดยลงโทษปรับ.....	29
6.3 สภาพบังคับโดยการลงโทษจำคุก.....	29
6.4 สภาพบังคับในทางการเมือง.....	29
6.5 สภาพบังคับโดยการตัดสิทธิขั้นพื้นฐาน.....	30
6.6 กรณียกเว้นไม่ใช้สภาพบังคับ.....	30
7. มาตรการเสริมระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	31
7.1 มาตรการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	31
7.2 มาตรการจูงใจให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	34
8. ผลกระทบของระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	35
8.1 ผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ และความรู้สึกของประชาชน.....	35
8.2 ผลกระทบต่อพฤติกรรมในการลงคะแนนเลือกตั้ง.....	37

บทที่

หน้า

8.3 ผลกระทบต่อพรรคการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้ง.....	38
8.4 ผลดีและผลเสียของระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง....	39
3 การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ในต่างประเทศ.....	41
1. ประเทศออสเตรเลีย.....	43
1.1 ประวัติความเป็นมาและเหตุผลของ การบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	43
1.2 สภาพบังคับทางกฎหมายในกรณีไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	46
1.3 มาตรการเสริมระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	48
1.4 ผลกระทบของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	49
2. ประเทศเนเธอร์แลนด์.....	52
2.1 ประวัติความเป็นมาและเหตุผลของ การบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	52
2.2 สภาพบังคับทางกฎหมายในกรณีไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	53
2.3 มาตรการเสริมระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	54
2.4 ผลกระทบของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	55
3. ประเทศสวีเดน.....	59
3.1 ประวัติความเป็นมาและเหตุผลของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	59
3.2 สภาพบังคับทางกฎหมายในกรณีไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	60
3.3 มาตรการเสริมระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	61
3.4 ผลกระทบของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	61
4. ประเทศเบลเยียม.....	65
4.1 ประวัติความเป็นมาและเหตุผลของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	65
4.2 สภาพบังคับทางกฎหมายในกรณีไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	65

บทที่

หน้า

4.3	มาตรการเสริมระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	67
4.4	ผลกระทบของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	68
5.	ประเทศอิตาลี.....	71
5.1	ประวัติความเป็นมาและเหตุผลของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	71
5.2	สภาพบังคับทางกฎหมายในกรณีไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	72
5.3	มาตรการเสริมระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	73
5.4	ผลกระทบของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	74
6.	ประเทศออสเตรเลีย.....	76
6.1	ประวัติความเป็นมาและเหตุผลของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	76
6.2	สภาพบังคับทางกฎหมายในกรณีไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	77
6.3	มาตรการเสริมระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	78
6.4	ผลกระทบของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	78
7.	ประเทศฟิลิปปินส์.....	79
7.1	ประวัติความเป็นมาและเหตุผลของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	79
7.2	สภาพบังคับทางกฎหมายในกรณีไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	80
7.3	มาตรการเสริมระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	81
7.4	ผลกระทบของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	82
8.	ประเทศสิงคโปร์.....	84
8.1	ประวัติความเป็นมาและเหตุผลของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	84
8.2	สภาพบังคับทางกฎหมายในกรณีไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	85

บทที่

หน้า

8.3	มาตรการเสริมระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	85
8.4	ผลกระทบของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	85
9.	ประเทศอาร์เจนตินา.....	87
9.1	ประวัติความเป็นมาและเหตุผลของ การบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	87
9.2	สภาพบังคับทางกฎหมายในกรณีไม่ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	88
9.3	มาตรการเสริมระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	89
9.4	ผลกระทบของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	89
10.	สรุปการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ในต่างประเทศ.....	91
10.1	เหตุผลของการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	92
10.2	สภาพบังคับกรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	93
10.3	ผลกระทบต่อจำนวนผู้ลงคะแนนเลือกตั้ง.....	94
10.4	มาตรการยกเว้นไม่ใช้สภาพบังคับหรือมาตรการยกเว้นโทษ...	96
10.5	มาตรการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	96
10.6	มาตรการจูงใจให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	97
10.7	มาตรการแก้ไขปัญหาคัดเลือกและบัตรเปล่า.....	97
4	ระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้งโดยการกำหนดให้ การเลือกตั้งเป็นหน้าที่และสภาพบังคับการเสียสิทธิใน กรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในประเทศไทย.....	99
1.	ความเป็นมาเกี่ยวกับการเลือกตั้งในประเทศไทย.....	99
2.	ระบบการบังคับให้ไปออกเสียงเลือกตั้งในประเทศไทย.....	102
2.1	แนวความคิดในเรื่องการบังคับ ให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	102
2.2	ประวัติความเป็นมาของการบังคับ ให้ไปออกเสียงเลือกตั้ง.....	103

บทที่	หน้า
4.3 การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วาระที่ 2.....	125
4.4 การพิจารณาของวุฒิสภา.....	127
5 วิเคราะห์ปัญหาสภาพบังคับของข้อกำหนดการเสียชีวิต ในกรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	129
1. วิเคราะห์การบังคับให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ของประเทศไทย.....	129
1.1 วิเคราะห์การกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่.....	130
1.1.1 ผลดีของการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่.....	130
1.1.2 ข้อคัดค้านการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่.....	132
1.2 วิเคราะห์และเปรียบเทียบกับต่างประเทศ.....	136
2. วิเคราะห์ปัญหาสภาพบังคับการเสียชีวิต ทางการเมือง 8 ประการ.....	148
2.1 วิเคราะห์ความเป็นมาและเหตุผลของสภาพบังคับ การเสียชีวิตทางการเมือง 8 ประการ	148
2.2 วิเคราะห์สภาพบังคับการเสียชีวิตทางการเมือง 8 ประการ.....	151
2.2.1 เป็นสภาพบังคับที่ลิดรอนการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชน.....	152
2.2.2 เป็นมาตรการบังคับที่ไม่สมเหตุผล ไม่มีผลในทางปฏิบัติ	161
2.2.3 เป็นบทกำหนดโทษเบาหรืออ่อนเกินไป ไม่มีประสิทธิภาพ	162
2.3 วิเคราะห์ปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสภาพ บังคับในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2543 และ การเลือกตั้งทั่วไปสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2544.....	163

บทที่

หน้า

2.3.1 ผลกระทบต่อจำนวนผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	165
2.3.2 ผลกระทบต่อจำนวนคะแนนที่เป็นบัตรเสียบัตรเปล่า.....	173
3. วิเคราะห์มาตรการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	179
6 แนวทางการปรับปรุงแก้ไขสภาพบังคับและมาตรการเสริม ระบบบังคับให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย.....	184
1. แนวทางการปรับปรุงแก้ไขสภาพบังคับในกรณี ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย	184
1.1 สภาพบังคับประเภทที่ไม่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย.....	185
1.1.1 สภาพบังคับโดยการลงโทษจำคุก	185
1.1.2 สภาพบังคับโดยการเสียสิทธิทางการเมือง	186
1.1.3 สภาพบังคับโดยการตัดสิทธิขั้นพื้นฐาน ของประชาชน	186
1.1.4 สภาพบังคับโดยการเสียสิทธิที่จะได้รับ ประโยชน์จากรัฐ.....	187
1.2 สภาพบังคับประเภทที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย.....	188
1.2.1 สภาพบังคับทางจิตใจหรือสภาพบังคับทางสังคม	188
1.2.2 สภาพบังคับโดยการลงโทษปรับ.....	190
1.2.2.1 เหตุผลของการกำหนดสภาพบังคับ โดยการลงโทษปรับ	190
1.2.2.2 อัตราจำนวนค่าปรับที่เหมาะสมกับ ประเทศไทย	195
1.2.2.3 กรณีผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่มีค่าปรับ.....	197
1.2.2.4 องค์กรที่มีอำนาจทำการจัดเก็บค่าปรับ	198
1.2.2.5 หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการ ในภาคบังคับเกี่ยวกับสภาพบังคับ	199

บทที่

หน้า

2. แนวทางการปรับปรุงแก้ไขมาตรการเสริมระบบบังคับ	
ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย.....	201
2.1 มาตรการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง.....	201
2.1.1 จัดหน่วยเลือกตั้งเล็กลง.....	201
2.1.2 ขยายช่วงเวลาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	201
2.1.3 ลงคะแนนเสียงทางไปรษณีย์สำหรับผู้สูงอายุ	202
2.1.4 ลงคะแนนเสียงในหน่วยเลือกตั้งพิเศษ	202
2.1.5 จัดยานพาหนะรับส่งผู้มีสิทธิเลือกตั้งถิ่นทุรกันดาร.....	202
2.2 มาตรการแก้ไขปัญหจำนวนบัตรเสียและบัตรเปล่า.....	202
2.2.1 กำหนดให้ทำเครื่องหมายอื่นนอกจาก	
เครื่องหมายกากบาท.....	202
2.2.2 กำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์การวินิจฉัยให้ชัดเจน	203
2.2.3 ประชาสัมพันธ์ ฝึกอบรม วิธีการลงคะแนนเลือกตั้ง	203
3. การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย.....	203
3.1 แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายรัฐธรรมนูญ.....	204
3.2 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ	
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ	
สมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542.....	204
3.3 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ	
ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ	
สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541.....	205
7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	207
1. บทสรุป	207
2. ข้อเสนอแนะ	217

ภาคผนวก

หน้า

ก ความคิดเห็นของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540	
ในประเด็นการกำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่	227
ข ความคิดเห็นของสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540	
ในประเด็นสภาพบังคับกรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	235
ค ความคิดเห็นของคณะกรรมการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎร	
ในประเด็น การกำหนดการเสียสิทธิกรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	239
ง ความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา	
ในประเด็น การกำหนดการเสียสิทธิกรณีไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	245
บรรณานุกรม	251
ประวัติผู้เขียน	260